

kant geveg het) aan sy lesers voor lê. Die deel sal afgesluit word met A.C.H. Uggla se verslag oor die herdenkingsbyeenkomste van die slag van Magersfontein (Stockholm, 1926).

Op p. ix van die publikasie verskyn 'n bibliografie van bestoende werke in Afrikaans, Engels en Nederlands wat aandag aan die lotgevalle van die Skandinawiese korps wy, waaromtrent tans – danksy die jongste publikasie – meer bekend en toeganklik gemaak is as in die verlede die geval was.

Kol. Dr Jan Ploeger

Dick Wilson: *Mao the peoples Emperor*, Hutchinson, 1979, R25.75

Dick Wilson has written a detailed account of Mao Tse Tung's life, from his beginnings as a peasant's son, to the day he entered Peking to proclaim to China and to the world the beginning of a new order.

He invented for China a completely new system of life, economy and government. In the course of devising it he left behind a body of theoretical and expository writing – as well as a small collection of excellent poetry. His self-appointed task was the impossible one of dragging a decayed, corrupt and inefficient imperial order, which had moulded the Chinese people for many centuries, into modernity. By 1920, as a primary school headmaster, he became convinced that Communism was the only possible instrument for China to cut cleanly through to social justice and economic advance.

Mao struggled for thirty years to establish a Communist state with almost another thirty years of power to build Socialism in China.

His desire to seek power and to hold it, destroyed his own family: several of his children were lost in upheavals, his first wife met a violent death, his second wife died insane, while his third wife, two daughters and nephew were disgraced immediately after his own death, because of their political activities on his behalf.

The wonder of it is that Mao survived for so long. His position was often tenuous, and we will not know for several years what the Chinese themselves really think of Mao.

Mao's tragedy was that he could not in the end bring about all the reforms which he wanted for

China, he underestimated the resistance to them. This book presents the story of how he came to form those ideals, how he fought for them – against enemy and friend – and how in the end he failed.

J.C. Boshoff

De Villiers, Dirk en Johanna: *PW, Tafelberg 1984*, pp. 375.

Die verskyning van die eerste omvattende biografie oor die lewenswandel van die eerste staatspresident van Suid-Afrika onder die nuwe grondwetlike bedeling kon nie meer geleë gewees het nie. Terwyl die Republiek van Suid-Afrika nou op die drumpel van 'n nuwe staatkundige bedeling staan en terselfdertyd sterk na vore tree as 'n dinamiese faktor in interstaatlike betrekkinge in Suider-Afrika, is dit begryplik dat dit allerweë 'n nuwe belangstelling in die leidende staatsmanne gaande sal maak. En die sentrale figuur in al dié gebeure is uiteraard Pieter Willem Botha.

Soos tereg op die stofomslog aangedui word, het die skrywerspan Dirk en Johanna de Villiers wyd gesoek en diep gedelf in hul jarelange navorsing vir dié boek. Die eindresultaat is nie 'n enge en strakke kronologisering van biografiese feite nie, maar 'n gesaghebbende werk wat spreek van veelheid – nie net van feite nie, maar ook van insigte en perspektiewe.

Vanuit 'n militêre oogpunt beskou, is dit veral die 5de deel (DIE YSTERVUIS) wat in 1966 'n aanvang neem, wat van belang is. Nie alleen word die ampstermyn van mnr P.W. Botha as Minister van Verdediging (en later Eerste Minister) in fokus gebring nie, maar dit word ook aangebied teen 'n wyse agtergrondskildering van gebeure. Hierdie besondere kroniek het begin toe wyle dr Hendrik Verwoerd in April 1966 besluit het om mnr Botha as Minister van Verdediging aan te stel.

Mnr Botha se skertsende antwoord ("Maar Dokter, watter sonde het ek begaan dat jy my so moet straf?") was nogal nie sonder betekenis nie. Soos die skrywers trouens aandui, het mnr Botha "noulks kon besef watter moeilike taak Verwoerd in 1966 aan hom opgedra het." Dit was die begin van 'n nuwe en gevaarlike tydperk in Suid-Afrika, skaars losgesny van die Statebond, moes opnuut besin oor sy posisie in die internasionale gemeenskap. Dit was nie net die begin van koloniale ontvoogding in Suider-Afrika nie, maar ook van revolusionêre insluiping op die kontinent. En dan was daar die kwessie van wapenboikotte wat eers vrywillig-

lik en later volgens universele dekreet van die Verenigde Volke toegepas is.

Dit was te midde van al hierdie verwickelinge dat mnr P.W. Botha sy taak as Minister van Verdediging moes deurvoer.

Vir die militêre geskiedskrywer en historikus wat meer in die kontemporêre tydvak belang stel, bring hierdie werk ook verhelderende insigte sover dit die ontwikkeling van die Suid-Afrikaanse Weermag sedert 1966 betref. In hierdie opsig trek veral die gedeelte oor die Angolese konflik (1975–1976) die aandag: wat wyle Schalk Pienaar ('n gevierde joernalis) by wyse van *understatement* tot "'n ligte mistykke" verklaar het te midde van 'n koor van stemme wat Suid-Afrika oor dié vergryp (sic) veroem het, was toe 'n omstrede saak met vele aangesigte. Wat Suid-Afrika betref, was sy betrokkeheid in Angola minstens 'n besonder leersame ondervinding met heilsame gevolge – wapentuig kan verbeter en ontwikkel word terwyl daar met nuwe kennis na aspekte soos taktiek en strategie gekyk is.

Die stryd teen terrorisme kry vanselfsprekend heelwat aandag. Die outeurs behandel dié aspek egter binne die groter konteks van kommunistiese ekspansionisme en die rol van die Westerse moondhede. In hierdie verband is dit veral die VSA wat met reguit woorde getakseer word; mnr Botha word aangehaal as sou hy die volgende oor die Carter-tydperk gesê het: "Die afgelope vier jaar was vier jaar van hel." (p. 322).

Die boek sluit af met 'n vlugtige oordeel oor die Lusaka-ooreenkoms en die Verdrag van Nkomati. As epiloog (*Op Pad na 2000*) kry die leser insgeliks 'n toekomsblik ("die uurglas van die twintigste eeu is aan die leegloop") en 'n finale besinning of slotsom. In die bestek van twee bladsye kan die lewenswandel van mnr P.W. Botha soos dit in die voorafgaande hoofstukke beskryf is, nouliks saam-

gevat word. En tog kan daar met die volgende volstaan word: "Enorm was die premierstaak wat P.W. Botha op 28 September 1978 op hom neem het. Ontslaglik is die nimmer eindigende uitdaging wat nog voorlê: om die swart magsdrang so te akkommodeer dat almal in die bedreigde en begeerde land sonder vrees en frustrasie kan saamleef, sonder die tirannie van 'n minderheid of die tirannie van 'n meerderheid ... Om Suid-Afrika se verhoudingsprobleme binnenslands en buitenslands so te hanteer dat die veiligheid, voorspoed en vrede wat Botha sy slagspreuk gemaak het, verwesenlik kan word" (p. 369).

C.J. Nöthling

Suid-Afrikaanse tydskrif vir kultuurgeskiedenis. Suid-Afrikaanse Vereniging vir Kultuurgeskiedenis, Sunnyside, 1984.

Die SUID-AFRIKAANSE TYDSKRIF VIR KULTUURGESKIEDENIS het sy ontstaan te danke aan 'n kommunikasiebehoefte tussen die beoefenaars van kultuurwetenskappe.

Inhoudsgewys bevat die tydskrif informasie oor kultuurgeskiedenis, -filosofie, -historiografie en metodologie. Interessante boeke word ook bekendgestel en geresenseer. Die verskeidenheid wat gebied word is onbeperk en die leser word uitgenooi om sy/haar bydrae te lewer in die vorm van artikels, resensies en briewe vir publikasie. Bydraes word in Afrikaans en Engels aanvaar en word gepubliseer in die taal waarin dit voorgelê word.

Hierdie tydskrif word twee keer per jaar uitgegee en kan teen R2,00 per eksemplaar vanaf Die Sekretaris, SUID-AFRIKAANSE VERENIGING VIR KULTUURGESKIEDENIS, Posbus 3300, Pretoria, 0001 bestel word.

KO A.M. le Roux